ujforum_62b.qxp 3/28/2007 3:40 PM Page 42

Gazdasági életünk helye

Csak azonosulni tudunk Dr. Csávossy Györgynek, az RMGE tiszteletbeli elnökének nézeteivel, amelyeket az *Erdélyi Gazda* ez év márciusi számában *Egy magas rangú látogatás tanulságai* című írásában tesz közzé (alább közöljük az egész cikket). Távol álljon tőlünk a gondolat árnyéka is, hogy megkérdőjelezzük Sólyom László, Magyarország köztársasági elnökének kolozsvári találkozóján felkért értelmiségiek felszólalásainak helyénvalóságát, vagy csökkentsük jelentőségüket.

Sőt, mi is állítjuk, hogy tizenhét év alatt sem tudtuk elégszer kifejezni megmaradásunkhoz kötődő igényeinket, melyek alapján az erdélyi magyar identitás védelme hatékonyságának fenntartását eléggé eredményesnek tekinthetjük. Valóban ritka fontos alkalom volt a legmagasabb méltóság figyelmének igénybevételével a magyarság-kérdés humán világunk területén ért sérelmeinek és aggodalmainak időszerűségéről üzenni, továbbá megoldatlan nagy problémáinkról, mint például az egyetemi oktatásunk nyomora, az erdélyi magyar tudományos élet háttérbe szorítása, művelődési intézményeinknek a nincstelenség sodrában tartása, környezetünk veszélyei, folyóirataink fenntarthatóságának esélyei stb.. De nem kevésbé rendítette meg az erdélyi magyar nép létalapját az erdők, földek, gyógyszertárak és egyéb vagyoni állományaink államosítása, az egyházak vagyonának elkobzása, egyházi ereklyéink elsajátítása, volt civil és közigazgatási intézményeink épületeinek eltulajdonítása, a vidék óriási elmaradottságba tartása. Kiürítették gazdasági erejének hátterét, amely nem mást, mint az egész közösségünk fájdalmas tönkretételét szolgálta.

Ezért szeretnénk az ehhez hasonló találkozók szervezőinek, és egyáltalán bárkinek a figyelmét arra a gondolkodásra irányítani, hogy csak egy erős magyar gazdálkodó és vagyonos társadalom lehet képes az önálló identitásvédelemre. Sajnos a gazdálkodó társadalom nagy része, a vidék, a falu több mint nyolcvan éves rombolása nem fejeződik be addig, amíg szereplőinek vagyontalansága, kiszipolyozása, versenyképtelen, alacsony szinten tartása fennáll. Azt észleljük, hogy a magyarországi új támogatáspolitika sem jut igaziból tovább az identitásvédelem humán zónájánál. Mi is kiállunk a kulturális intézményrendszerünk strukturális építkezése, fejlesztése mellett, azonban egy visszatartó tudásalapú erdélyi magyar társadalom kialakítása folyamatában saját, erős gazdasági háttér megteremtése nélkül az identitásmegtartás kérdésében hosszú távon a hazai és külső, rajtunk kívül álló erők dominanciájának és szándékhullámzásának fogságában maradunk.

ujforum_62b.qxp 3/28/2007 3:40 PM Page 43

Nézetazonosságunk az RMGE vezetőinek véleményével találkozik abban is, hogy szerintünk a vidék lakossága alacsony, valójában siralmas, nagyrészt a létminimum alatti életvitelt jelentő keresetből vagy nyugdíjból tengődik. A falusi lakosság több mint fele magánosan dolgozik a mezőgazdaságban, kilátástalan „önfenntartó(?)" parcellás gazdaságokban az 1990-ben visszaosztott nadrágszíjakon, és a különbség a városi és vidéki lakosság jövedelemszintje között körülbelül 30%-os a falusi ember rovására. Ennek a kategóriának az elszegényedése folyamatos, és mint olyan, a kivándorlás, s valójában a népességzsugorodás forrása. Az uniós trendek erre az állapotra is inkább csapást mérnek, mert olyannyira erőtlen a vidék jó része, hogy képtelen a szigorú normák betartására.

Tehát a nemzetgazdaságon belül elfoglalt magas aránya ellenére a falu, a mezőgazdaság elmaradott, válságos állapotban van. Ez a summás, látszólag „negativista" nézet a vidékről sajnos nem csupán pesszimista jelzés, hanem a vidék, s elsősorban a falusi gazdálkodás valóságalapú keresztmetszete. Siránkozásnak sincs helye, mert csak a valóságlátás segíthet ki a bajból. Ezekre a törésvonalakra sürgősen oda kell figyelni, amíg a 24 órán belül vagyunk, ha már nem vagyunk túl rajta ebben a globalizált, európai uniós küzdelmes világban.

Az erdélyi magyar közösség egyedüli megtartó ereje a vagyonosodás (vagy visszavagyonosodás) és gazdasági erejének növekedése lehet. Egyszer már végleg el kell fogadni és fogadtatni minden kompetenciával rendelkezővel azt az alapgondolatot, hogy a megmaradást és az itthon maradást illetően a gazdasági tényezők prioritással bírnak, és ennek az elvnek a mentén kell kialakítani bármilyen megmaradási programot, legyen az humán, demográfiai, családépítési vagy gazdasági program.

Úgy hisszük, hogy a köztársasági elnöknek a *Határon túli magyarság a 21. században* című konferenciasorozaton a határon túli magyarság gazdasági erejének helyreállítási lehetőségei is helyet fognak kapni, mert az identitásvédelem humán és anyagi oldala csak együtt lehet képes a megmaradás feladatára, mert csak így teremtődik meg annak hosszú távú megalapozása. Szerintünk ebből a szempontból más magasabb politikai és szakmai döntéshozói szintek is önelemzésre szorulnak.

Az itt elmondottak semmiképp sem egy sértődött féltől erednek, hanem inkább az erdélyi magyar közösség iránti aggodalomból, amely arra a kötelezettségre és jogosságra indíttatja a két szervezetet is, hogy mindenkor és minden alkalommal szakmaiságának függvényében figyelmeztessen minden illetékest a magyarságvédelem ránk eső kérdéseire.

Az RMGE és az RMKT az a két szervezet, amelyeknek az alapítása 1844-re, illetve 1894-re nyúlik vissza (Erdélyi Gazdasági Egylet, illetve Magyar Közgazdasági Társaság), és amelyek a történelmi igazságtalanságok mentén, kisebb-nagyobb megszakításokkal, meghatározó

ujforum_62b.qxp 3/28/2007 3:40 PM Page 44

szerepet játszottak Erdély gazdasági életének alakulásában. Vajon ma „hangosabban" kellene hallassák szavukat mondandójuk meghallgatására, hogy társadalmi súlyuk ugyanolyan legyen ma is, mint amilyent a történelmük diktál? Szándékaink szerint állunk elébe.

Somai József
A Romániai Magyar Közgazdász Társaság
tiszteletbeli elnöke

Egy magasrangú látogatás tanulságai

Dr. Sólyom László, a Magyar Köztársaság elnöke f. év február 13-án este találkozott Kolozsváron, az Erdélyi Múzeum-Egyesület székházában az erdélyi civil szervezetek és egyesületek képviselőivel, egyetemi oktatókkal ,írókkal, művészekkel,ismer értelmiségiekkel.

Magyarország elnökének romániai látogatása szívet melengető bizonyítéka annak, hogy az anyaország első embere milyen fontosnak tartja a határon túli nemzetrészeknek gondjait megismerni. Teszi ezt akkor is, ha jövendő támogatásának elsősorban erkölcsi jellege lesz.

Dr. Sólyom Lászlót az EME elnöke, dr. Egyed Ákos köszöntötte, ő vázolta fel az EME múltját és szerepét, majd kitért több civil szervezet megnevezésével azok szerepére. Ezek képviselői szót is kaptak: a Kolozsvári Társaságé (Kántor Lajos), az EMKE elnöke (dr. Kötő József), az EMTE vezetője (Köllő Gábor), továbbá a Babeș–Bolyai Tudományegyetem rektorhelyettese, a Verespatakról szóló tanulmány elkészítője és a Bolyai Kezdeményező Bizottság vezéralakja (Bodó Barna).

Nem volt megemlítve, és nem is kapott szót a legrégibb, a 162 éve létesült civil szervezet, az RMGE (EGE) két jelenlévő vezetője. Nehogy valaki úgy vélje, hogy e személyek mellőzése íratja az alábbi sorokat. Alulírott, mint egyetemi tanár és az erdélyi szépirodalomban máig is tevékeny szerző, jól tudja, hogy mit jelent az anyanyelvi kultúra megőrzése, ápolása és fejlesztése. Ezt megkérdőjelezni nemzetárulásnak minősülne.

A határon túliak nemzetazonossága és a szülőföldön való megmaradás kérdése azonban nemcsak kulturális gyökerekkel bír. Sajnos, ezek mindinkább harmatgyökerek, míg a főgyökér lassú pusztulásnak indul.

Miről van szó? Az erdélyi magyarság gazdasági helyzetéről. Annak idején, mint az RMDSZ Egyeztető Tanácsának elnöke, jómagam és az akkori Turisztikai Minisztérium magyar tárcavezetője, valamint Szilágy megye parlamenti képviselője, összesen hárman, igye-

ujforum_62b.qxp 3/28/2007 3:40 PM Page 45

keztünk az RMDSZ-en belül a gazdasági kérdést a politikum iránytűjévé tenni. Nem sok sikerrel. Ilyen mederben folynak a hazai apadó vizek ma is. Csak a magyar felsőoktatást, a kulturális intézményeket féltjük, ami természetes, de arra nem gondolunk, hogy közben kiöregedik és elnéptelenedik nemzetiségünk gyökere, a magyar falu, hogy földjeink idegen kézre kerülnek, mert az erdélyi magyar fiatalok, ha elvégezték az egyetemet, gazdasági lehetőségek hiányában elhagyják szülőföldjüket. Még jó, ha Magyarországon kötnek ki, de hányszor lesz az elképzelt álom földje Írország, Olaszország, Spanyolország, Kanada vagy akár Ausztrália? Hibáztathatjuk őket? Az ő indokukat nem lehet fennkölt érvekkel megmásíttatni, mert az így szól: csak egy életem van.

Ekképp, aggodalommal teli szívvel és fanyar szájízzel hallgattuk a kolozsvári felszólalásokat, melyek önmagukban értékes üzenetet hordoztak, de a főgyökér sorsát nem érintették.

Ismerjük a híradásokból, hogy amikor egy ország vezetője külföldre látogat, a repülőgép utasainak felét politikusok, biztonsági emberek és a hivatalos sajtó, a másik felét vállalkozók, üzletemberek és befektetők alkotják.

Hol vannak – tisztelet a kivételnek és a határ menti régióknak – az anyaországi befektetők? Miért kell az erdélyi földeknek olasz, osztrák vagy Kárpáton túliak stb. tulajdonába kerülni? Ki tájékoztatta a Magyar Köztársaságnak elnökét erről az égető kérdésről, ki kérte, hogy ezt is írja erkölcsi rendtartásába, és tartsa vigyázó szemeit Erdélyországon e szemüvegen is át? Sajnos, akik ezt megtehették volna, nem kaptak szót.

Dr. Csávossy György, az RMGE tiszteletbeli elnöke

(Megjelent az *Erdélyi Gazda* 2007. márciusi számában)